

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1996/7
KARAR NO : 1996/54

ÖZET : Fiskobirliğe bağlı KORGAN Fındık Tarım Satış Kooperatifinde müdür olarak çalışmaktayken, Personel Yönetmeliğinin 116. ve İş Yasası'nın 13. maddesi uyarınca ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayıyla resen emekli edilen davacının bu işlemin iptali istemiyle açtığı davanın idari yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Fahrettin İnoğlu
Davalı : Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
Genel Müdürlüğü-GİRESUN

O L A Y : Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Korgan Fındık Tarım Satış Kooperatifinde müdür olarak çalışmaktayken iş akdi Personel Yönetmeliğinin 116. İş Yasasının 13. maddesi uyarınca idare tarafından feshedilen davacı, işine son verilmesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylı 6.2.1995 gün ve 196-15 sayılı işlemin iptali istemiyle 1.6.1995 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare savunmasında görev itirazında bulunmuş, TRABZON İDARE MAHKEMESİ; 3.10.1995 gün ve 858 sayıyla, davanın idari işlemlerle ilgili olduğu gerekçesiyle ve Uyuşmazlık Mahkemesinin 92/21-22 sayılı kararına dayanarak görevlilik kararı vermiş, davalı idarenin görev itirazına ilişkin 25.11.1995 tarihli dilekçesiyle dosyayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI; 19.12.1995 gün ve 115401 sayılı düşünce yazısıyla, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmış, Danıştay Başsavcılığının davanın çözümünün idari yargı yerinin görevine girdiği yolundaki 24.1.1996 gün ve 7-5-G sayılı düşünce yazıları da alınarak dosyaya konulmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, O. Hulusi Mustafaoğlu, Süleyman Sezen, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Dr.Erol Alpar ve Ertuğrul Takanın katılmaları ile yaptığı 18.3.1996 günlü toplantıda, raportör Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının adli yargı yerinde, çözümlenmesi yönünde; Danıştay Başsavcılığının davanın idari yargının görevine girdiği şeklindeki düşünceleri ve dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan

Savcı Sinan Yörükoğlu'nun yazılı düşünceler doğrultusundaki sözlü açıklamaları da alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, kooperatif müdürlüğü görevi yapmaktayken iş akdi idarece feshedilerek resen emekli edilmesi işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 171. maddesinde: Devletin milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alacağı ve kooperatiflerin Devletin her türlü kontrol ve denetiminde olduğu belirtilmiştir.

Kooperatifler de diğer özel hukuk tüzel kişileri gibi önceleri Medeni Kanun ve Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulup faaliyet göstermekteyken, toplumun durum ve gereksinimleri nedeniyle 21.10.1934 tarihinde 2834 sayılı "Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanun" kabul edilmiş ve bu Kanun da 30.4.1985 günlü, 3186 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'la geniş ölçüde değiştirilerek kapsamına giren kooperatifler kamu tüzel kişilerinin statüsüne yaklaştırılmıştır.

Bu husus, 3186 sayılı Yasaya karşı açılan iptal davası dolayısıyla Anayasa Mahkemesi'nce verilen ve 17.5.1987 gün, 19463 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 26.6.1986 gün ve E.85/9, K.86/14 sayılı red kararında da hukuki dayanaklarıyla geniş ölçüde belirtilmiş bulunmaktadır.

30.4.1985 gün ve 3186 sayılı Yasa'nın "Kuruluş ve Amaç" başlıklı 1. maddesinde: "Üreticiler, karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle mesleki faaliyetleri ile ilgili ihtiyaçlarını sağlamak, ürünlerini daha iyi şartlarla değerlendirmek ve ekonomik menfaatlerini korumak amacıyla, aralarında sınırlı sorumlu, değişir sayıda ortaklı ve değişik sermayeli, tüzel kişiliği haiz, tarım satış kooperatifleri kurabilirler...Kooperatif ve birlikler, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ekonomik ihtiyaç ve verimlilik bakımından yapacağı inceleme sonucunda ve bu Bakanlığın yazılı izni ile kurulur..." denilmektedir. Bu bağlamda, 3186 sayılı Yasa ve birlik ana sözleşmesinin incelenmesinde; birliğin kuruluşu ve tüzel kişilik kazanması, örnek sözleşmesinin hazırlanması ve birliğin çalışma konularına ilişkin maddelerinde Devletin önderliği, yardım ve koruması altında kurulup faaliyet gösterdiği görülmektedir.

3186 sayılı Yasa'nın 11. maddesinde, birliklere bağlı kooperatiflerde, müdür ve imzaya yetkili diğer personelin, genel müdürü teklifi ve birlik yönetim kurulunun kararı ve Sanayi ve Ticaret Baka

lığının onayı ile atanacağı hükmü getirilmiş, aynı hüküm kooperatif ana sözleşmesinin 40. maddesinde de yer almıştır.

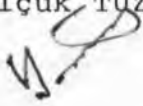
Bu nedenlerle, kooperatifin tam anlamıyla özel hukuk tüzel kişisi olmadığı kişilik kazanması ve temsil ve imza yetkili personelin tayin ve görevden alınmasında Devletin güdümünün bulunduğu anlaşılmaktadır.

Olayda davacı, Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine bağlı Korgan Kooperatif Müdürlüğü görevindeyken iş akdi Personel Yönetmeliğinin 116. maddesi, İş Yasası'nın 13. maddesine dayanılarak feshedilmiş ve resen emekli edilmesine ilişkin bu işlem, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayından da geçmiş bulunduğu idari nitelik kazanmış bulunmaktadır.

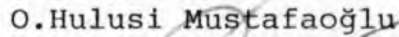
Bu nedenle dava konusu edilen işlemin Yasaya uygun olup olmadığı idare hukuku çerçevesinde incelenip değerlendirilmesi idare mahkemelerinin görevine girdiğinden, davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyumsuzluğu çıkarılmasına ilişkin başvurusunun reddi gerekmektedir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19.12.1995 günlü, 115401 sayılı başvurusunun reddine üyelerden, O.Hulusi Mustafaoğlu ve Süleyman Sezen'in karşı oyları ve oyçokluğuyla 18.3.1996 gününde kesin olarak karar verildi.

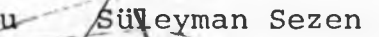
Başkan
Selçuk TUZUN

Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

Üye
Süleyman Sezen

Bu kararın Resmî gazete'de

Yayımlanmıştır.

Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Zafer Kantarcıoğlu

Üye
Dr.Erol Alpar

Üye
Ertuğrul Taka

401

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1996/7

KARAR NO : 1996/54

KARŞI OY YAZISI

Davacı, davalı kooperatifte hizmet akdine dayalı olarak 506 ve 1475 sayılı Yasa hükümlerine göre çalışmış ve iş akdide yine bu yasalar çerçevesinde ve ayrıca personel yönetmeliğinin 116. maddesi gereğince feshedilmiş ve davacıya 1475 sayılı Yasa'nın 13. ve 14. maddelerine göre ihbar ve kıdem tazminatı ödenmiştir. Demek oluyor ki, davacı işçi statüsünde çalışmakta ve haklarında buna göre ödenmektedir.

Durum böyle olunca bu aşamada 5521 sayılı Yasa'nın 1. maddesi devreye girmekte ve sözü geçen bu madde, iş mahkemelerinin İş Yasasına göre işçi sayılan kimselerle işveren arasında iş akdinden doğan hukuki uyuşmazlıklara bakmakla görevlidir, hükmünü amirdir. Davacıda işçi olduğu kabul edildiğine göre, işçilik haklarından dolayı olan davalarada iş mahkemelerinde dolayısıyla adli yargı da bakılması gerekir. Kıldı ki bu güne kadarki tatbikatta bu yoldadır.

Açıklanan nedenlerle, sözü geçen davanın, adli yargı yerine idari yargı yerinde görülmesi gerekir, yolundaki çoğunluk görüşüne karşıyız.

Üye

O.Hulusi Mustafaoğlu

Üye

Süleyman Sezen